

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 c

Helyben házhoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 c

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi
 évszám utáni napok kivételével.

Beszerekség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A beszerzési költség visszatérítésére
 vagy megőrzésére nem vállalunk.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, május 31.

Nemzeti függetlenség.

(M. G. Sz.) Pár hét előtt a magyar könyvpiacra egy vaskos kötet jelent meg Mocsáry Lajosnak, e veterán politikusnak tollából. A mű nem csinált nagy felhajtást, pedig nagy tudással, hazafias lelkesedéssel és a meggyőződésnek olyan erejével van írva, mely megérdemli az elismerést akkor is, ha az író következtetéseivel nem értünk egyet. De nagyon is magyaros és konzervatív szaga van. Ez a jelenleg uralkodó viszonyok között elég arra, hogy figyelembe ne vétessék, sőt az elítélésnek tárgya legyen. E mellett Mocsáry bátran kimondja véleményét és ritkán tekint arra, hogy ezáltal még azok táborában is felzudulást okoz, a kiknek barátsága nélkül végső célját alig érheti el. Ezt mi érdemül rójuk föl neki, de a sikert ez idő szerint más utakon szokták elérni.

A mű célja annak bemutatása, hogy a 67-es alap, mely azelőtt sem sokat ért, most meg éppen lejárt magát. Nem vagyunk önállóak, az abszolútizmus előnyomulását nem vagyunk képesek föl tartani. Gazdasági helyzetünk főleg a 67-ben teremtett rendszernek szomorú eredménye, de ennek része van abban is, hogy a nemzeti kérdés tekintetében a helyzet nem javult s a klerikális visszahatás is felütötte fejét. Az a fa, mely eddig vaczkort termelt, ezután sem fog Sándorcár-körtét teremni. A 67-es rendszernek most már csak szellemét akarják föl tartani, a mi azt jelenti, hogy ha az osztrák viszonyok folytán a közügyeket odaát a fejedelem akarata fogja eldönteni, nem fogjuk azt követelni, hogy ezeket szüntessék meg, hanem szépen bele fogunk nyugodni abba, hogy ez minálunk is így történjék. Az 1861. és 1865. évi legfelsőbb leiratok álláspontja fog megvalósulni, a mely szerint

»a birodalom egysége és nagyhatalmi állása az a szempont, a mely előtt minden másnak háttérbe kell szorulni.«

Ilyen kilátások mellett csak természetes, ha szerzőnk nézete szerint menekülni kell az 1867-iki alap kötelekeiből. Ez legyen legelső törekvésünk. Vissza kell állítani az 1848-iki alapot, legyünk

¹ A közügyi rendszer zárszámadása. — 1902. Franklin-Társulat.

igazán önállóak és intézzük függetlenül saját ügyeinket. Ne hanyagoljuk el a közjogi kérdéseket, mert a gazdaságiak ezeknek csak alárendelt jelentőségű részei.

Ez a pont az, a melynél Mocsáryval, a kinek fejtegetéseit nem egy tekintetben nagyrabecsüljük, okvetlenül ellentétbe kell kerülnünk. Magunk is abban a korban nőttünk föl, a mikor a közjogi viták és szörszálhasogatások teljesen kitöltötték a nemzet értelmi horizontját. Évtizedek óta látjuk és látjuk ma is, hogy parlamenti életünk tengelye az, vajjon miként rendezzük viszonyunkat Ausztriával. Kétségkívül főleg a jelen pillanatban, a mikor a viszonyok annyira összekuszálódtak, szerfölött fontos kérdés. De a mikor ezt elismerjük, vannak dolgok, a melyeket felednünk nem szabad.

E kérdések eldöntése végre is azon fordul meg, vajjon a monarchia két fele közül, melyik bírja az imponálóbb erőt a maga követeléseinek köré csoportosítani, melyik lesz szívósabb, makacsabb és melyik lesz kitartóbb érdekeinek védelmezésében. Ehhez pedig erkölcsi erő, politikai iskolázottság és idealizmus szükséges. Ezek fejlesztését, szaporítását és erősítését elhanyagoltuk, nem azért, mert a 67-es rendszer átka súlyosult reánk, hanem azért, mert magyarok vagyunk.

Bármilyen átkos volt is a kiegyezés, bármilyen pusztító a szélbal szerint Tisza Kálmán uralma, azt nem gátolta volna meg, hogy úgy a mint az Angliában és Amerikában, sőt ha nem csalódnunk, most már Németországban is történik, polgárokat neveljünk a hazának. Nem olyan csekély dolog ez, a haladásnak mindenestre alfája, de a politikai bölcsességnek omegája is. Nálunk ebben az irányban nem történt semmi. A helyett, hogy a szabadságra növeltük volna az új nemzedéket, reá szoktattuk arra, hogy mindent felülről várjon. A bürokrácia szinte rémületes fejlődésnek indult és elnyelte a megyék és városok autonómiáját. Csztralizáltunk mindent. A politikai hatalmat a központi kormánynál, a napisajtót, gazdasági erőt és társadalmi életet a fővárosban. Elértük azt, amitől valaha Tisza Kálmán oly erélyesen óvott bennünket.¹

A közügyek iránti érdeklődés leszállt, a parlamenti választások szabadsága megcsorbult. A központ elnyel mindent, a vidék politikai és társadalmi élete leszállt.

¹ Parlamenti felelős kormány és megyei rendszer. Pest 1865.

Testületek, felekezetek és egyének versengve igyekeznek megszabadulni kötelességeiktől s áldozzák föl régi jogukat csak azért, hogy megszabaduljanak a kötelezettségektől. Lehet-e olyan társadalomra, mely a szabadságról önként lemond, veszedelem nélkül új szabadságot és a vele járó új kötelességeket róni? A terjedő materiális fölfogás nem teszi-e a nemzetet képtelenné ideálisabb célok elérésére? Egész rétegeknek, a gentrynek, kis iparnak, sőt immár a parasztságnak romlása nem titok, sőt elismert tény. Mind a mellett kél-e ennek a fölismert bajnak nyomában szívós, lelkes és imponáló munka? És ha nem kél, mit jelent ez mást, minthogy a nemzet lelke kiszáradt, kötelességérzete kiveszett és inkább elnézi a romlást, szívesebben megbarátkozik a pusztulással, de tenni, szervezkedni nem tud, nem fog, nem bír.

Ez legfőleg az úgy származtatható a 67-es kiegyezésből, hogy befelé magunk urai lettünk ugyan, de nem tudunk élni a szabadsággal. A 48-as alap visszaállítása azonban éppen ezért aligha segítene rajtunk. A szabadság önmagában nem elég, ha hiányzik a polgároknak az erős jellem és a nemzeti célokért való munkára készség. Elfáradt, kimerült nemzet lettünk, mely nyugalomra vágy és kerüli a férfias erőfeszítéseket. Ideálunk a megzavargulás volt és még ezt sem bírtuk megközelíteni. A külső látszattal csaltuk magunkat, a mig csak lehetett, de most már ez sem igen megy tovább.

Aztán jó az őszfejú Mocsáry, fiatalos hévvel kiáltja oda a nemzetnek: »Ébredjetek!« és elhiszi, hogy az ébredés meg is fog történni. Nem veszi észre, hogy a legnagyobb ellentétbe jut saját magával, mert mig egyrészt a hanyatlást siratja, másrészt még képesnek tartja a nemzetet arra, hogy ha a veszedelmet elébe tárja, ha reá mutat azokra a hátrányokra, melyek az eddigi ösvényen haladva reá zudulnak s a nemzet fölkel, megfordul és oroszlánná változik át.

Annyi idealizmus, kötelességtudás kellene ehhez, a mivel ezidő szerint nem rendelkezünk. Az, miről másutt is annyit panaszkodnak, nálunk is bőven észlelhető. A jellemes emberek fajtája leapadt, sőt kihálóban van. A közömbös materializmus, a szkeptikus szellem nagyot pusztított, meggyöngíté az akaratot, leszerelte a föllángolásokat és megbénítá a tetterre készülő kart. Szegénységünknek legszó-

Olcsó eladás!

Legjobb és legtartósabb Carlsbadi és Budapesti **kézimunka készítésű** Női, Férfi és Gyermekek **czipők** legdivatosabb honi készítményű, ugyszintén Angol, Olasz és Pichler-féle **Uri és Fiu kalapok** — a Főtisztelendő Klérus részére is — mindennemű bőr és selyem **Keztyűk**, **Harisnyák**, **Nyakkendő különlegességek**, fehér és színes **Uri puha Ingek** meglepő szép új mintákban stb.

Tulhalmozott raktár miatt, leszállított árban adatnak el.

Telefon szám 76.

FÁBRY TESTVÉREK áruházában Nagyváradon Fő-utca.

Telefon szám 76.

Vidéki megrendelések lelkiismeretesen, és 10 koronán felül bérmentve eszközöltnék.

lőbb jele, hogy gazdasági téren is odajutottunk, ahol állunk. Nem bírtuk megkonstruálni azt a gazdasági politikát sem, mely míg egyrészt nemzeti volna, másrészt biztosítaná a fejlődést, az óhajtott meggazdagulást. Pedig a recipiált gazdasági politika csődjét látjuk, érezzük napnap után s a reakciót, mely ellene kélt, azt a mozgalmat, mely a nemzet legnagyobb részének akarja biztosítani a lehető legnagyobb jót, a magyar agráriusok lassu, de nem eredménytelen harcát, hányan voltak hajlandók támogatni azok közül, a kik a nemzeti függetlenséget irták zászlójukra?

Maga Mocsáry is, ki annyit tud, annyit tapasztalt, tanult és gondolkodott, nem bír oda emelkedni, hogy ezt kellőleg csak méltányolni is tudná. Sőt úgy látszik, nem is látja át, miről van szó. Poroszok majmolásáról és arról beszél, hogy az agrarizmus és merkantilizmus közt ellentét legalább nálunk nincs. (201. l.) Ha figyelemre méltatta volna azoknak csak egy kicsi részét, mi e tárgyról nyolcz-kilencz év óta megjelent, nem szólna így. Ha csak egyetlen problémát, a föld eladásulását vizsgálta volna forrásában és eredményeiben, elismerné, hogy az ellentét, a mit tagad, tényleg megvan. Az agráriusok a föld és vele a föld urának és művelőinek szabadságát, függetlenségét akarják visszavívni. Ellenben a merkantil tábor az ingó tőke részére akar szabad kezet, mi a kevesek uralmát jelent a milliók fölött. Ha ezt a magyar politikusok látni nem bírják, vagy bármikből nem akarják, annak a nemzet okvetetlenül meg fogja inni a levét. Sőt már élvezi is egyoldalúságának keserű gyümölcsét. Ebből a Mocsáry-féle recept bennünket ki nem gyógyít. Az »elkártyázott ország« jövőjét nem menti meg.

Hosszu, kitartó és szívós munkával kell itt ujjíteremteni mindent. Életet és tartalmat önteni a kiüresült formákba. Egyrészt csinálni igazán magyar gazdasági politikát, mely a politikai függetlenség kivívását és megtartását biztosítja, másrészt — és ez nem könnyű feladat

— visszaállítani a materiális nézetek által lealacsonyított lelkekben az igazságnak és erkölcsi szépnek ideálját úgy, hogy azok elhatározásaink és tetteinknek mozgató rugóivá emelkedjenek. Erre kell koncentrálni minden igaz magyarnak munkáját. Akkor függetlenné lehet a nemzet nemcsak Ausztriától, hanem azoktól a romboló tényezőktől is, melyek politikai és gazdasági egyoldalúságából merítenek erőt.

Balkán föderáció.

Ugy látszik a bolgár kormánynak a macedon mozgalom nagyon kellemetlenné vált, mert attól mindenképen szabadulni akar. Hogy ez elérje, Macedónia felszabadítása helyett a Balkán föderációt hirdeti, ki a szobranje legutóbbi ülésében két jó szónokot küldött harczba, hogy ezt a bolgár népnek tudtul adják. Ez a két szónok kifejtette, hogy a mostani viszonyok között Macedónia autonómiaja csak káros volna Bulgáriára nézve. Ezért tehát inkább a Balkán föderációra kell törekedni. A szobranje többsége megtapsolta a szónokokat, a mi mutatja, hogy a macedon mozgalom iránt a bolgár államférfiak már nem nagy szimpátiával viselkednek. Különben a Danev kormány helyzete nem a legjobb, amennyiben a szobranjében nincs határozott többsége. Máról holnapra él és előterjesztései alig kapnak két-három szótöbbséget. Danev folyton tárgyal a kisebb ellenzéki frakciókkal, hogy meggyerje azokat a költségvetésnek és a kölcsönjavaslatnak. Ugyanis egyelőre a kormány ezekkel kíván végezni.

Bosnyák mohamedánok a delegáció karzatán.

Az a bosnyák hercegovinai mohamedán küldöttség, mely most Budapesten időzik és rendőrségünknek annyi gondot okoz, tegnap megjelent a főrendiházban, hogy a magyar delegáció bosnyák vitáját végig hallgassa. Ezekről a bosnyákokról híre járt, hogy tüntetni akarnak Kállay ellen s azért a minap meg is rakták a muzeumot rendőrrel. Ez ideig azonban

távol maradtak. Hogy tegnap megjelentek és a karzatra kíváncsítottak, azt természetesen tartotta mindenki és felbocsájtották őket a karzatra. Vagy 25 öreg és ifjabb keleti alak üt fezzel és turbánnal a karzaton, mozdulatlanul és mély csöndben. Hogy tüntetni kívánnának, azt senki sem hitte, de óvatosságból egy rendőrtiszt mögöttük letelepedett. A bosnyákok azonban mégis tüntettek, mert a midőn Kállay felállt, hogy Rakovszkynak és Okolicsányinak válaszoljon, fölemelkedtek helyökről és nagy zsbajjal egy szálíg távoztak a karzatról. Ez volt a tüntetés. Kállay aztán pontról-pontra czáfolni iparkodott a tüntető és panaszkodó bosnyákok minden vádját.

A magyar delegáció ülése.

Budapest, május 31.

Elnök: Gróf Andrássy Gyula.

A közöskormány részéről jelen vannak báró Krieghammer Odön hadügy és Kállay Benjamin pénzügyminiszterek.

Elnök: Az ülést megnyitom. Következik a napirend, a külügyi költségvetés harmadszori felolvasása.

Az országos bizottság a költségvetést harmadik olvasásában is elfogadja.

Elnök: Következik a hetes egyeztetési albizottság megválasztása.

Az országos bizottság a hetes egyeztetési albizottságba báró Dániel Ernő, Falk Miksa, Hegedüs Sándor, Miklós Odön, Münnich Aurél, Perczel Dezső és Szerb György delegátusokat választotta.

Elnök: Következik a megszállott tartományok költségvetése.

Münnich Aurél előadó röviden ösmereteli a költségvetést s elfogadásra ajánlja azt.

Gróf Vilczek Frigyes: A költségvetés hosszabb megindokolással elfogadja, az új ágyuk és az ottani csapatlétszámok emelésének kivételével.

Bach-huszárok Boszniában.

Rakovszky István: Bosznia és Hercegovinában basáskodó uralom folyik, a szegény nép ajtóitól-ajtóhoz mászkál, hogy sérelmeit elpanaszolja, de hasztalan, sehol sem talál meghallgatásra, nem azért, mert a hatodik nagynatalom, a sajtó mélyen hallgat erről. De különben nevetségesnek tartja, minek is hozzák ide a költségvetést? Hiszen ugy is csak

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Egyformaság.

Írta: Szabó Ilona.

És felvirrad ismét, és ismét egy napnak hajnala . . . Oh, hogy tud örvendeni minden reggelnek! Mit mindent nem remél tőle . . .

Az ébren átvirrasztott, vagy nyugtalan álmu éjszakák után kimerülten, fáradtan kel föl s mégis hála ragyog bekarikázott szemében, hogy megint előtte áll egy nap, új reményekkel.

Ah, azok azok, az ostoba remények! . . . Miért is táplálják az emberi szívet, miért is eltetik a csüggedőt? . . .

Ezek öntenek minden reggel fáradt tagjaiba annyi erőt, hogy odahagyni tudja puha vánszkosait.

Amint leteszi keskeny lábát az ágya előtti olcsó szőnyegre, elsuban az éjszaka minden gyötrődésével, titokzatos sejtelmével, nyugtot nem hagyó kísértésével; ott van a nappal, a fényes, tiszta nappal, sok ígéretekkel, nagy reményekkel, — de mennyi gondnal és fárasztó munkával.

Lassan öltözködik, aztán rendbeszedi kicsiny szobáját. Magas, fehér homloka mögött azok a fáradhatatlan gondolatok e közben sem pihennek meg. Dolgoznak szüntelen; kioldhatatlan csomóba kötözgetve, azokat az érthetetlen

szálokat, miknek megértése annyi álmatlan éjszakáján sem sikerült.

Minden órában összehasonlítja a tegnapot a mával és reszkette száll el a sóhaj érintetlen ajkáról:

— Ez is csak a tegnap . . .

Azután dolgozik. Ma is, épp úgy, mint tegnap, és azelőtt és már régen. És bizonyosan fog még holnap is azután is és még hosszú ideig, — mindig, míg csak a sir be nem zárul fölötte.

— Így lesz, — gondolja magában — így lesz mindig. Soha semmi változatosság. Örökké csak ez a fárasztó egyformaság fogja körülvenni . . . Ah, de még nincs itt az este, tán messze még az életalkony, — vigasztalja önmagát — még nem lehet veszve minden! Hozhat még ez a pár óra, mi az éjszakáig hátra van, egy csöpp megvalósult álmot, csupán egyetlen órának megédesítésére való örömet . . . Tán nem öli meg lelkében az ideáizmust, tán nem tépi szét az illuziókat!

Gondolkozó, lépelődő agya lassan extázisba jön.

— Hát nincs semmi a világon — kiáltotta hevesen lázongó lelke — ami belecsapjon ebbe a borzasztó egyformaságba, ami szétzuzza és vihart támasszon benne . . . Nincs többé semmi fény, mi ráborulva, derű, mi rajta szétáradra színt, élénkséget s valami meleget adjon e kétségbeesítő, unalmas egyformaságnak? . . .

— Mi lehetne ez? — kérdi pillanatnyi elmélyedés után.

— Mi? Legyen bármi! — felel vissza a lázban égő, reszkető lélek. — Legyen villám, mi befényíti a sötét éjszakát, legyen árvíz, mi eláraszt elföd, maga alá temet mindent, — mindent, mi bántó és szomorú, legyen tűz, mi elhamvaszt kincseket, semmivé tesz érzéseket, fájdalmakat, mik ez emberi szívet és lelket kineznek! Mindent legyőző ereje pusztítson hatalmas lángja világítsa meg, vörös reflexe borítsa be ezt a rettenetes szürkeséget . . . Oh, legyen bármi! Valami nagyszerű dolog! Csak ne mindig ez a csöndes örület útján vezető egyformaság! . . .

Mit tegyen, hogy jöjjön már, siessen, ne késsék oly soká? . . . Semmit . . . Nem igaz, nem őszinte, nem benső az, mi erőltetve jő. Annak magától, közreműködés, erőltetés nélkül kell jönni, a lélekből észrevétlenül kell fel-fakadni . . . Ez volna az a nagyszerű, impozáns változatosság, mit sejt, remél és vár szüntelen.

Elfárasztja a gondolkozás, de azért dolgozik tovább. Hisz' előtte áll a sok végezni való munka, a végrehajtásra váró, gondolatban megrajzolt sok terv, — és oly rövid az élet, — és olyan banális . . . — teszi hozzá melankolikusán.

Eszébe jut, hogy munkájához hiányzik valami, meg kellene vennie. Készülődik s közben sóhajtván vallja, hogy neki ez az ut is az egyformaságba tartozik.

Maga előtt látja a zajos utcát, az elegáns

olyképen történik minden, amint a közös pénzügyminiszter akarja.

Bosznia közigazgatására áttérve tarthatatlannak mondja azt, mely a régi osztrák tartományi rendszerre emlékeztet. Nem látezik pedig monarchia, amely ily terjedelmes tartományt könnyebb szerrel foglalt volna el, mint mi Bosznia-Hercegovinát. A pénzügyminiszter egy minta országot akart ott kreálni, hogy megmutassa a vén Európának, mire képes.

Amde elhibázta a dolgot, mert sietségével nem hogy eredményeket mutatott volna fel, de elégedetlenséget támasztott. A mai közigazgatási rendszer nem egyéb ott, mint a Bach-rendszer bosnyák kiadásban, megspékelve a keleti kegyetlenség minden faktorával. Ez a spiczi-rendszer, a Bach-huszároknak ez a folytonos garázdálkodása lassankint gyűlöltté tett minket a bosnyákok előtt. Nagy baj az is, hogy nincs sajtó, nincs népképviselő, nincs ellenzék.

A kormány érdekeit képviselő lapot, mely csak a pénzügyminisztert tömjénez, természetesen nem olvassák, de annál inkább a Horvátországból titkon bevitt izgató lapokat. Ezt pedig el lehetne kerülni, egy szabad-sajtó felállításával.

A népképviselőt is be kell hozni. Hibáztatja az ott követendő politikát, hol szerb, hol török, hol görög irány felé hajlik, ahonnan fu a szél. Még az iskola és vallási ügybe is belenyúl tapintatlan kézzel a bosnyák kormányzat.

Az ipart ha nézzük, úgy látjuk, hogy minden vállalkozás jobblétre szenderül. Így volt virágzó bőrgyár, kezyügyár, gyufagyár — de csak volt és pedig nem sok ideig. Felolvas egyes részeket abból a brossürából, mely a megszállott tartományok mohamedán lakosainak sérelméről szól. A felolvasottakból azt konstatálja, hogy a pénzügyminiszter ott Oroszország kényuralmánál rosszabb rendszert honosított meg, egy oly rendszert, melyet egy civilizált államban tenni lehetetlen. A jogegyenlőség minden emberre nézve egyenlő, nem szabad tehát különbséget tenni egy mohamedán bosnyák és egy más bosnyák közt.

Inti a pénzügyminisztert, óvakodjék e rendszer folytatásától, mert ez nem vezethet jó

eredményre. Husz éves kormányzat után más állapotnak kellene ott lenni. Egy igen nagy baj az, ha nem ellenőrizhetik eléggé a bosnyák kormányzatot és azt hiszi, hogy ez az oka mindennek.

Ezért indítványt terjeszt be, hogy küldessék ki egy bizottság, mely ott a helyszínen tanulmányozná a bosnyák viszonyokat és a jövő évi országos bizottságnak esetleges indítványt tenne.

Hol késik a bosnyák kérdés?

Okolicsányi László: Nem a költségvetéssel, de Bosznia beligazgatásánál tarthatatlannak látszó állapotokkal kíván foglalkozni. 1879-ben monarchiánk azt a megbízást kapta a nagyhatalmaktól, hogy Boszniát a további intézkedésekig szállja meg. Azóta rengeteg pénzbefektetést áldozott a monarchia, de hát végre is számolni kell azzal, hogy minek is költünk mi, ki lesz hát az ura majdan a tartományoknak, mert nem látja biztosítottak azt, hogy vajjon megmarad-e a mi számunkra. Felvilágosítást kér a pénzügyminisztertől, miért késik oly soká a bosnyák-kérdés? Meg kell nyugtatni a nemzetet, hogy nem hiába áldoz e tartományokra.

Áttérve a bosnyák beligazgatásokra, szintén tarthatatlannak mondja azt. Nagy baj, hogy a sajtó nem nyújt világos képet az ottani viszonyokról, hanem mélyen hallgat. Pedig az ottani eljárások a legegységibb civilizációval is homlok egyenest ellenkeznek. Es különösen felháborít minket magyarokat, kik a jogok tiszteletben tartásának tántoríthatatlan hívei voltunk és vagyunk. O is igen sokat hallott az ottani nehéz helyzetről s mindenben egyet ért Rakovszkyval. Az ellenőrzés hiányának tudja be a bajt. Ezen kell változtatni s ezért csatlakozik Rakovszky István indítványához.

Rakovszky: Ismételt felszólalásában ajánlja indítványa elfogadását, mert csak így lehet véget vetni az ottani állapotoknak. Az országos bizottságnak meg kell fontolnia a mit e kérdésben tesz.

Elnök: Kíván-e valaki még e tárgyhoz szólni?

Jegyző: Kállay pénzügyminiszter. (Halljuk! Halljuk!)

Kállay közös pénzügyminiszter: Kezdetől fogva abban a nézetben volt, hogy nem romhamosan, hanem a nép gondolkodásához alkalmazkodva fogunk haladni. Konstatálja, hogy az igazságszolgáltatás Boszniában kifogástalan.

— Ejb, — vitázik tovább önmagával — ha a nők nem alkalmazkodnának a felületlen gondolkodáshoz, hanem lelküket fölismertetve, megbecsülve, többet követelnének maguknak a tiszteletből, mily másképp lenne minden!

— Ah, de ily bolond idealisták nem formálják újra e reális világot! — mondja öszintén ironikus mosoly keretében mindannyiszor, ha filozofálásában idáig ér.

Végtére is, mint mindig, erőt vesz rajta a pesszimizmus és elhíti vele, hogy ha be is következnek a társadalomban a nagy erkölcsi javulás, az, az ő élete egyformaságán mit sem változtatná.

És így munka és tépelődés közt ráborul az alkony. Abbanhagyja munkáját, föl és alá sétál szobájában, az idegesek nyugtalan lépteivel. Egy lépést sem tehet, hogy bele ne ütődjék valamelyik butordarabba, mivelhogy szobája kicsiny s a legszükségesebb egyszerű holmikkal is túltöltöttnek látszik. Bosszantja ez a szűk kis kalitka mit börtönének tekint, melyben tüdeje

A bosnyák népet ma vallása örve alatt izgatják.

Hogy az elégtelennek micsoda ajtókon kopogtak, nem tudja, de nála nem jártak. Kijelenti, hogy ő igazságosan kormányoz, de ha az ellenzék az államhatalom ellen kél föl, az ellen a legszigorubbán jár el. Azok csak azért ellenzékieskednek, hogy beszéltesse nek magukról.

A vakuj dolgában az állam ellenőrzését fenn kell tartani, mert az az alap így biztosan vallási czélokra fordítatik, de ha nem így volna, akkor izgatási czélokra fordítanák. Az elégedetlenek panasza alaptalanok.

Szól a kivándorlásról, melynek a csábítók az okai. Ezt a kormányzat megakadályozza. De különben is egymásután jönnek vissza. Végül Rakovszkyval szemben védelmébe veszi a magyar sajtót. Nem hiszi, hogy ez a sajtó olyat írna, ami valótlan, vagy elhallgatná, a mi bűn.

Rakovszky: A mai sajtót nem lehet ahoz a sajtóhoz hasonlítani, mely régen volt. Tessék megnézni, kik állanak ma a sajtó élén.

Bolgár Ferencz: Olyan gavalérok, mint a kik itt beszélnek róla. (Mozgás).

Rakovszky: Akkor Deák Ferencz, Kemény Zsigmond voltak a sajtó munkásai.

A bosnyák költségvetést hétfőn folytatják, mert a delegáció határozatképtelen volt.

A kulisszák mögül.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Budapest, május 31.

Az osztrák delegátusok Bécsbe tértek vissza és tanácskozásukat a jövő héten folytatják ismét. A magyar delegáció plenuma pedig pénteken vette föl a tanácskozásoknak elejtett fonalát.

Az ülések iránt meglehetősen élénk az érdeklődés. A tagok teljes számban jelennek meg és a karzatok sem üresek. Az érdeklődés középpontját természetesen a közös kormány tagjai képezik.

De nem is utolsó dolog például **Goluchowszky** külügyminisztert tanácskozás közben megfigyelni. Jobbján **Szapáry** Tibor gróf ül, balján **Mérey** osztályfőnök. Szapáry az éppen szónokló delegátus szavait tolmácsolja, a mire a miniszter gyors mozdulattal Méreyhez hajlik és a válasza adja meg az instrukciót.

toálettekbe bujt, kipirult, mosolygó arcú hölgyeket, az unott, blazirt arcczal fikszirozó férfiakat. Ezek mind figurák, tartalom nélküli üres bábok. Vajjon ad-e életüknek változatosságot ez a naponként kétszer is megismétlődő séta? ... Nekik tán igen; vagy legalább is ők úgy hiszik ...

Vajjon a négy fal közt, a szoba homályában, a magány unalmas perceiben megszólal-e bennök a lélek? ...

Nem szereti az utcát, ah. lilletlenül arczába néznek minden nőnek, fülsértő megjegyzéseket tesznek reá. Utána fordulnak, követik bírálgtva járását, természetnek arányosságát.

Léháknak találja az embereket és lazának az erkölcsöt. Ma nem tisztelik a nőt úgy, mint eszményt, — mint régen. Mert nem ismerik a lelkét, minthogy nem is keresik. Csak a külsőségekben legyen kielégítő, a tartalom fölösleges. Így lesz a nőből csupán élvezeti czikk, így jön létre az a sok terdeség, ami manapság olyan otthonos a társadalomban.

egy egészséges mély lélegzetvétélre sem tárgulhat. Gyűlöli és mégis rabjává van téve. Tágas, nagy szobát szeretne, kevés butorral, s nem lehet módja benne.

Tán lehetett volna már régen, — ha nincs lelke. De az a bolond lélek többet kíván, mint más földi halandó, valószínű pedig, hogy még annyit sem fog kapni, mint azok.

Ilyenkor, mikor mindjobban körülfonja alakját a lassankint sűrűsödő esthomály: érzi legjobban egyedülvalóságát, czéljainak sikertelenségét.

Csaknem feljajdul keservében, csaknem összeroskad fájdalomában, ha végig tekint eddigi életén. Eltöltött ennyi éveket és annyira nem tudott jutni, hogy a mindennapiját önjerejéből megkeresse. Bármire fogott, minden csak sikertelenségre, kudarcra vezetett. Képessége, tehatsége volna s még sem érvényesülhet. Miért van ez így? ... ha meg tudná fejteni! ...

Szigorubb bírja volt önmagának minden-

GLASUR SZOBAPADLÓ-LACKOK!

A világhírű dr. Engländer Pál-féle szobapadló-lackok előnye: rögtön szárad és szagtalan. Kapható minden színben

Csordás Testvéreknél,

Telefon 249. szám.

Szt. László-tér,
N.-Teleky-u. szegletén.
Takarékpenztár épület.

Most megint Szapáryhoz fordul, azután fűrgón Méreyhez.

A külügyér folyton hol jobbra, hol balra hajol, feje szünetlenül izeg-mozog. A gondolatot, a melynek delegátus kifejezést ad, Szapáry fülén keresztül *Goluchowszkyhoz* és *Goluchowszky* a maga ideáit *Mérey*n keresztül közvetíti. Mindez fragoli-szerű gyorsasággal történik, néha óraszámra. Es a delegátusok komolyan nézik ezt a komikumot és a külügyminiszternek illetlen vergődését.

A külügyér kollegájával, *Krieghammer* hadügyminiszterrel is érdekes dolog esett meg most pénteken.

Fejérváry báró lépett hozzá, a mire *Krieghammer* tolmácsa, egy vezérkari őrnagy, nagy készséggel fölugrott és helyét *Fejérváry*-nak engedte át. A tolmács abban a hitben, hogy a két katonaminiszter hossz asabban fog diskurálni, kapta magát és sietve a bufféba rontott. *Fejérváry* röviden végzett *Krieghammer*rel és eltávozott. Ebben a pillanatban *Rakovszky* emelkedett föl szólásra és elkezdette dörgeedelmeit.

Krieghammer tükön ült. Szemeit ijedten jártatta a teremben körül őrnagy tolmácsát keresvén. Az őrnagy azonban nyugodtan falatozott a buffében. *Rakovszky* mind hevesebbé vált. Mindannyinak szeme rajta pihent. *Krieghammer*é is. A hadügyminiszter azonban tolmácsa híján mit sem értett. Spaun báró tengeragnak tolmácsát, *Sényi* sorhajóhadnagyot sem kérhette kölcsön, mert *Rakovszky* beszéde Spaun is érdekelte és *Sényi* alig győzte a magyarázatot.

Végül azonban megjött a megváltás pillanata. Az őrnagy belépett, *Krieghammer* melléült és ezzel a hadügyminiszter is értő hallgatósággá vált.

Az sem nélkülözi a komikumot, a mikor a közös miniszter urak látván, hogy feleleteik nem elégítik ki a delegációt, oda-oda pislanának Széllhez, a mire a nagy ágyú fölkel és olyan beszédet mond, hogy a nagy árba mindnyájan belemerülnek. Így történt meg azután, hogy Széll már eddig is többet beszélt; mint az összes közös miniszterek a delegátusokkal együttvéve.

* * *

A karoussel után néhány napra a díjlovaglás következett, szintén a Tattersal hatalmas porondján. Királyunk az éppen akkor kitört óriási zápor miatt lemondott a megjelenésről. Az udvar azonban mégis képviseltette magát *József* kir. herczeggel, *Klotild* herczeg-asszonnyal és a fenséges pár legifjabb leánya is ott volt.

Egy estilap tudósítója kissé megkésve jött meg. Mielőtt a Tattersalba belépett, informálódni akart, hogy az udvar részéről ki van jelen. Odalép *József* királyi herczeg vadászához és mint az udvari személyzettel szokás, németül kérdi:

— *Wer ist vom Hofe hier?* (Ki van jelen az udvar részéről?)

Az udvari vadász tekintetével végig mér az újságíró és hegykén odaböki:

— *Nix dajcs!*

* * *

A Népszínházban a héten az *„László-t"* tartották műsorán. Ebbe *Kovács* Mihály egy eredeti kuplét fűzött bele. Tanácsokat oszt a delegációknak, hogy a kvótát mikép állapítsák meg.

A publikum tetszése ki-kitör a delegációknak adott ezen jó tanácson.

Oh boldog adófizető közönség és adófizető színész, kik még azt sem tudjátok, hogy a kvóta veszedelme honnan szakad a nyakatokba!

UJDONSÁGOK.

Urnapja a Szent László-templomban.

Az Oltáriszentség magasztos ünnepét ma tartják meg nagy egyházi pompával a Szent László templomban. Az ünnepélyes szent misét és a körmenetnél a szertartásokat *Palotay* László pápai praelátus végzi, dr. *Vucskics* Gyula plebános pedig szent beszédet tart.

A szent mise után az impozáns körmenet, melyben a katonai díszőrség és a zenekar is részt vesz, a Szent László-téren felállított lombsátrához vonul a következő sor-

rendben: a gör. kath. püspöki székház kapujához, a Molnár Lajos ház kapujához, a templom déli oldalán és végül az épülő új városház kapujánál felállított sátrakhoz.

A körmenet alatt a téren felállított disz-század diszlövészeket ad.

Történelem az élet mestere.

Ha Ballagi, Mangold és Marczali uraknak annyi adat állana rendelkezésükre mult idők nagyjairól, mint amennyit egymásról tudnak, akkor a történelem egyszerű nyomtatott pletykává szellemesülne, mert ők ugyan minden tekintet nélkül megírnának mindent.

Most is meg írják mindent — egymásról. Kezdték a vitát az ékes német nyelven, mely ilyen célra fényesen berendezkedett, hála az osztrák parlamentnek. Folytatják itthon, de már magyarosabban — fokossal, s hogy teljesebb legyen a kép, be áll a veszekedők közé *Tóth* Béla, ki tegnap szintén nyilatkozott.

Igy hát van rá kilátás, hogy meg lesz az ellenfél között a béke és *Tóth* Béla, mint egykor *Márus* Karthágó romjain, úgy fog ülni ez arany mondáson — ne bolygassuk a multakat.

Igazán olyan kevés magyar tudósunk van, hogy még a *„vizi kaució"*-nak is meg kell bocsátanunk.

Elvégre is abból a vitából egyáltalán nem tudjuk kisillabizálni, hogy igazak-e hát a *Leiningen*-féle naplójegyzetek, de biografusai dolgát alaposan megkönnyítették.

Maradjanak csak mindketten azok, akik voltak. *Mangold* hivatásos, *Marczali* hivatalos történésznek. Egyiké a tudás, másiké az állami szubvenzió. Ne kapkodjanak az egymásé után, hiszen a két dolog tudás és méltánylás, úgy se jár egy ka ap alatt.

TAJSEKÖZTETŐ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vásár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 krért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

Június 1. A tornakör sport és foot-ball versenye a Sport-téren.

Június 1. Népművelési egyesület vál. ülése d. e. fél 11 órakor a vármegyeházán.

kor, mint lehetett volna tán ellensége is. De ha a legsötétebb kritikai szemüvegen vizsgálta is magát: nem talált életében semmi szennyfoltot.

Ártatlan volt a lelke, tiszta egyenes a jelleme. S tán épp ez volt a baj. Nem tudott hazudni, hizelegni, nem tanult még meg kérni s megalkodni. Ezek nélkül pedig nincs haladás. Összejéből nem emelkedhetik ma a legragyogóbb talantum sem, a legkiválóbb szakember sem, ha nem tolják szekerét jobbról-balról fölfelé. Ő egyedül áll, neki nincs senkije; nem csoda, ha a céljaival való kísérletezésben hajótörést szenved.

Röghöz van kötve, lelánczolt szárnyakkal vergődik alatt, de szemei fölfelé tekintenek. Erzi, tudja, hogy a szemeivel beért világba nem jut el soha, de küzd és odatörekszik.

Lámpát gyújt és újra munkához fog. Hogy mit, az egyre megy. A munka marad mindig, ha a neme változik is. Fizikai és szellemi erejére szüksége van bármelyiket végzi. Az éjfélnél még rendesen ébren találja. Csodálatos, gyöngye szervezete, hogy bírhat el ennyit?

Bár halálra fáradtan, de a kimerültség észrevehető jele nélkül végez mindent egyhuzamban. Csak ha ágyába, pihenőre tér: vesztik el tagjai rugékonyságukat, kimerült fáradt lesz és az édes álm helyett testi s lelki fájaldalmakban virrasztja át az éjszakát.

Gyűlöli az éjszakát. Gyűlöli érthetetlen rejtelmességét, átláthatlan sötétségét.

Mert elmúlik az a pár óra is, a remény-

teljes tiszta nappal, újra itt az éjszaka s mi sem változott!

Megszállják agyát a sötét éj kizóli s ők az erősebbek . . .

Oh, ha volna legalább egy rokonszív, mely együttérezne vele, s megosztva lelkének terheit, tán megkönnyebbülne, megnyugodnék s elfotának üldözői. De nincs senkije és elzárt lélekkel lassan sorvad a sir felé.

A sir! . . . Erre gondolva megdöbben. Az már az elmúlás, az enyészet. Itt megáll a lángelme, a közepes tehetség, a tudatlan; idejut a gazdag és szegény, boldog és boldogtalan, — és nem lép tovább, itt marad örökké.

De igen! túl rajta, van valami, ami örök fényt, tisztaságot s boldogságot ígér. Ez gazdag jutalom a sok földi küzdelemért magáért a rettenetes halálért. Ez az mi vigasztalást ad mindenben, a halálban is.

De még nem szeretne meghalni, — és kezei imára kulcsolódnak a paplan fölött, égő szemei, mintha az éj sötétségén áthatolva az ég tisztaságába akarnának belátni, esdve kegyelemért. — Még élei szeretne, — suttozja bele az éjszaka csöndességébe — és szeretni szenvedélyes, égő, hatalmas szerelemmel! Ah, mily neimesen, milyen eszményi tisztasággal tudna szeretni! . . . Erzi, hogy lelke legmélyében ott ég, lázong, föl-följajdul a viszonzásért az a nagyszerű érzélem. Sir, reszket, eped, mint az elrejtőzött csalogány, mely párjáért szívszakadva, epedőn dalol.

De ő még nem találta fel lelkének párját kit édes álma megálmodott, kit tiszta, lángoló nagy szerelmével tudott volna szeretni . . .

Lehet, hogy sohasem találja fel — gondolja búsan. — Ilyen lesz élete örökké: szürke, egyforma, változatlan. Sohasem lesz napugara sohasem lesz virága. A benne élő tűz elhamvasztja majd lelkét, anélkül, hogy valakiért lobogott volna csak egy percig.

Nem reszket meg lágy, édes szóra, nem vibrálnak idegcsálai gyöngéd, szerető simogatásra. Nem fog kigyuladni ajka szenvedélyes csók tűzétől, keskeny, vértelen, érintetlen marad; a vágyak ingere nem fog csábítani szeme reszkető csillogásában, megfakult, homályos szemekkel nézi mindvégig az életét elborító nagy szürke felleget.

Nem ismeri meg soha az élet rejtelmét, a titkok titkát, tudatlan marad mindörökké . . . De bármiképp legyen, belenyugszik, hisz' egész életében még csak a megnyugvás volt jogosan és elvitázzhatatlanul az övé.

Reszketés futott végig tagjain, szorosan lezárta pilláit, izgatott, nyugtalan álmra erőszakolván magát.

S mint a haldoklónak, lelkéből fakadt álma előtt egy utolsó sóhajtás, könnyű szárnyán hordozva e szavakat:

— Istenem, hát ezért születtem!

Es a gyűlölt éjszaka után fáradtan virradt fel ismét, hogy folytatása legyen a gondokkal, munkával terhelt egyformaságnak!

* **A bíbornok betegsége.** Mint már említettük, dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornok ur ő Eminenciája pár nap óta gyengélkedik. Mindnyájunk ószinte öröme orvosai: dr. *Wimmer* Julián irgalmas rendű főorvos és dr. *Papp* Oszkár honvéd törzsorvos folytatólagos javulást és a betegség rendes lefolyását konstatálták.

* **Nagy Ferencz dr. az egyetemen.** O cs. és apostoli királyi Felsőlegfelső elhatározásával dr. *Nagy* Ferenczet, a m. kir. kereskedelemügyi miniszterium nyugalmazott államtitkárát, az ezen hivatalba történt kinevezése előtt a budapesti kir. m. tudományos egyetemen elfoglalt nyilvános rendes tanári állásába visszahelyezte.

* **A miniszter köszönete.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Schieffner* Ede pápai prelátus, nagyváradi lat. szeri. kanonoknak, a ki a *kondorosi* róm. kath. elemi iskola felépítésére 7000 (hétezer) koronát adományozott, ezen jótékony czélú cselekedetért köszönetét nyilvánította.

* **A Zsögöd család nemessége.** O királyi Felsőlegfelső személye körüli magyar minisztere előterjesztése folytán megengedte, hogy a városokban is rokonsággal bíró *Zsögöd* Benő magyar királyi udvari tanácsos és budapesti egyetemi nyilvános rendes tanár, valamint törvényes utódai régi nemesi családnevük helyett, magyar nemességük épségben tartása mellett, a *Zsögöd Grosschmid* kettős családnevet használhassák.

* **A kath. legényegylet telekvétele.** A n.-váradai kath. legényegylet N.-Teleki-utczái házánál nagyobb átalakításokat és építkezéseket akar eszközölni, hogy tagjainak olcsó étkező helyiséget létesítsen és szállóját kibővíthesse, szóval tagjainak valóságos otthonot létesítsen. Hogy ezen emberbaráti czélját és törekvését elérhesse, a szomszédságában levő Csesztivó-intézet telkéből egy földszületet kért, oly árban, mint a mennyiért a gázgyár mellett levő s utcavonalba eső házhelyeket ad el a város. A kért terület a Dudek-féle síkatorba nyílnék, de itt is csak 6 méter széles lenne az utcavonalban, a többi egy elhagyott, burjással benőtt kertből szakítatnék ki. Nagyvárad város törvényhatóságában azért mégis akadt elfogult hang, amely ellenezte a telek eladását. Felmerült továbbá az az aggály egyeseknél, hogy az alapító intenczióival ellenkezik az alapítvány természetének átváltoztatása. Ezért a közgyűlés kiadta a kérdést véleményezés végett a jogügyi bizottságnak. *Dús* László főügyész elnöklése alatt már foglalkozott a legényegylet kérelmével s *egyhangulag* kimondotta, hogy *jogi szempontból semmi akadály nincs* arra, hogy a telket átengedje a város. Sem az alapító végrendeletében, sem alapító levélben nyoma sincsen annak, hogy az alapítvány természete meg nem változtatható. A terület átengedése esetén azonban kikötik, hogy a legényegylet köfalat emeljen a Csesztivó-intézet felől s annak mindenkori fentartását vállalja el. Ilyen értelemben terjeszti a tanács ez ügyet a júniusi közgyűlés elé.

* **A bíbornok kegyadománya.** Dr. *Schlauch* Lőrincz bíbornok püspök havi kegyadománya, 600 korona június 1-én délután 2 órakor fog kiosztatni a földusápoló intézetben. *Ozv. Grünwald* Henrikné. alelnök.

* **A beteg csanádi püspök.** Csanádegyházmegye főpásztora: *Desseffy* püspöknek állapota folytonosan javulóban van. A többek közt meglátogatta a beteg egyházfejedelmet *Gerliczy* Ferencz báró, aztán *Wittenberger* Antal dr. pápai kamarás kanonok, aki a temesvári papság üdvözlét jelentette a gyógyuló főpásztornak. Az orvosi gyógykezelés teljes figyelemmel ápolja a püspököt.

* **Az esküdtek alaprajstroma közszemlén.** Az esküdtbíróságokról szóló 1897. évi XXXIII. t.-cz. 10. § a, illetve az ezen törvény életbeléptetése és végrehajtására vonatkozó 3300/98. számú bel- és igazságügyminiszteri rendelet 8. §-a alapján ezennel közhírré teszem, hogy az esküdtek 1902. évre érvényes és összeállított alaprajstromát a városház kiadó hivatalában a hivatalos órák alatt folyó évi június hó 1-től kezdve 15 napon keresztül bárki megtekintheti és akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmas egyének bejegyzése miatt, a 15 nap alatt bárki felszólalhat, továbbá hogy a felszólalásokra, amelyek a fennebb említett hivatalos helyiségben közszemlére lesznek kitéve, további 8 nap alatt bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és az észrevételek nálam, mint az összeíró bizottság elnökénél írásban nyújtandók be, vagy szóval terjesztendők elő. Nagyvárad, 1902. május hó 26-án. *Rimler* Károly polgármester, mint az összeíró bizottság elnöke.

* **Tisztviselők Otthona.** Csak a közel multban megalakult, szépen fejlődésnek indult tisztviselői Otthon gondoskodik arról, hogy tagjai minél kellemesebben töltsék el a szabad időt, a mi rendelkezésükre áll. Mint az Otthon vezetősége értesít bennünket, ma délután 5-től 8 óráig a kör szép kórthelyiségében cigány zenekar fog játszani. Ugy ezen, valamint más alkalommal is a körtagokkal jött vendégeket szívesen látják.

* **Gyászrovat.** Nagy Dezső, a kitűnő czimbalomművészt nagy gyász érte. Atyja lázári Nagy János volt budapesti gyártulajdonos a napokban meghalt. A fiatal czimbalomművész iránt általános a részvét.

* **A városi épületek értékesítése.** Nagyvárad városának annyi az épülete, hogy ezek évi fentartása tetemes összeget von el a város egyéb szükségleteitől. S a legtöbb városi épület rongyos, rozoga, s alig jövedelmez valamit. Eddig csak fel tudta használni hivatalos helyiségeket ezeket az ódon épületeket, de az új városháza elkészülte után használatlanul fognak ezek állani. Már évekkal ezelőtt tervbe vették ezeknek a városi épületeknek az értékesítését eladás, vagy más módon. A városi mérnöki hivatal készített is egy becslést, amelyet felülvizsgálat végett egy szűkebb bizottságnak adtak ki. Az ügy azonban egészen elaludt. *Rimler* Károly polgármester most újból felszínre hozta a kérdést, amely az új városháza építése folytán már sürgőssé vált. A jövő év őszén ugyanis beköltöznek a hivatalok az új városházába s ezzel egyidejűleg felszabadul az Ápolló, a kis városháza, a rendőrség épülete. Első sorban ezeknek az értékesítéséről kell gondoskodni. Ezenkívül a Zöldfa, Sas szállodák, a volt Füzeséri szükség kaszárnya, a Hágó- és Wolff-korcsmák, a vár belterületén levő két korcsma, a régi csillagvárosi vámház. Az értékesítés tárgyában javaslatlételre kiküldött bizottság tegnap ülést tartott a város-

házán, a melyen résztvettek *Rimler* Károly polgármester elnök, *Száhlender* Károly, *Guttman* József, *Reisman* Mór, *Bordé* Ferencz, *Ragány* János, *Komlóssy* József, *Lukács* Ödön, *Hegedüs* Géza, *Lovas* Zsigmond és dr. *Istvánffy* Issván jegyző. A tanácskozás után elhatározták, hogy a mérnöki hivatal becslésének felülbírálatával megbízott szűkebb bizottságot felkérlik, hogy munkáját mielőbb készítse el s nyújtsa be a nagy bizottságnak.

* **Gyilkosság a mezőn.** Borlis György pusztá-egresi lakos és községi mezőőr hivatalának esett áldozatul e napokban. Borlis e hó 29-én a kora reggeli órákban a határba ment, hogy az őrzésére bizott területet bejárja. Eszérevette, hogy *Setre* Juon herét kaszál, holott neki abban a dőlőben nem volt heréje. Borlis kérdőre vonta *Setre* Juont s mivel a lopást megállapította, a két lovát és kocsiját be akarta hajtani a község házára. *Setre* a kaszával támadta meg *Borlist*, a ki fegyverét használta, de golyója nem találta *Setre*-t, a ki ezután a mezőőrt a kaszával egészen összevagdalta. Az esetnek szemtanuja volt *Fülöp* Lázár és *Pap* Tamás, két szintén odaváló lakos. Ezek segítségére siettek a mezőőrnek, de *Setre*, a ki már ekkor ártalmatlanná tette *Borlist*, elvette annak fegyverét és rájuk sűrítte azt a közeledőkre: *Fülöp* Lázár a gyomrán találva, összeesett. *Pap* Tamás ekkor behajtatott a csendőrségre s mikor ezek a helyszínén megjelentek, *Borlis* összevagdalt, véres holttestét találták a herében eirejve. *Fülöp* Lázár pedig haldoklik. *Setre* a gyilkosság után elmenekült s azóta nem volt feltalálható. Csak a földje sem tud róla semmit.

* **Elhagyott sétaterék.** Nagyvárad várososa évenként 12000 koronát fizet a lövészegyletnek, azért, hogy az egyesület kert felügyelő bizottsága rendben tartsa, gondozza a város összes sétaterét és utcai ültetvényeit. Ezért a nagy összegért eddig csak tett valamit az egyesület, de a folyó évben már bejöttünk a nyárba s a fák megnyesésén kívül mit sem láttunk. A Széchényi-tér ronda állapotban van, a Sztaroveczki-utcái sétaterén kopáron állanak a máskor virággal telt táblák. Legalább gyeppel vetették volna be. Egyáltalán úgy néznek a sétaterék, mintha nem volna gazdájuk. A 12,000 koronát pedig biztosan felveszi az egyület, tehát elváránk, hogy valami ellenszolgáltatást is nyújtson a város közönségének. Különbön felhívjuk erre a polgármester és a gazdasági tanácsnok figyelmét.

* **Olcsó árjegyzék.** E mostani konkurrens világban a legszolidább kereskedőnek is igénybe kell venni a hirdetést, hogy a nagy reklammal dolgozó üzletek el ne halásszák előle a vevőket. Felhívjuk a közönség figyelmét egy ilyen szolid cégnek a *Csordás Testvéreknek* lapunk mai számában levő hirdetésére. A cég kitűnő árairol szóló árjegyzékét különben mai számunkhoz mellékelve veszik olvasóink.

* **Nemzetközi diákkongresszus** Budapesten. Abból az alkalomból, hogy a III. nemzetközi diákkongresszus az ősszel Budapesten fog összeülni, *Wlassics* Gyula közoktatásügyi miniszter leirt a fővároshoz, tudatván vele, hogy teljesen méltányolja azt a fontosságot, a melylyel éppen a főiskolák ifjúságának nemzetközi kongresszusa nemzeti egyéniségüknek a külfölddel szemben való kidomborítása szempontjából levihet és így szívesen elvállalta a

Mindenemű ásvány- és gyógyvizek és az Előpataki víz főraktára Bihar-, Békés és Szilágymegyék részére.

Ajánlja kitűnő saját termésű körösvölgyi asztali borait bárhová a városban házhoz szállítva literes üvegekben fehér asztali ó vagy új bor literje 72 fillér, *Schiller* bor 72 fillér, körösvölgyi ó bor literje 88 fillér, akik azonban a városi fogyasztási hivattal az adóra kiegyeztek, literenként 20 fillérral olcsóbban kapják.

Mindenemű friss zöldségek u. m.: új burgonya, *Carfiol*, zöldbab, borsó, ugorka, spárga stb. a legolcsóbb napi árakban megrendelhetők.

Raffia hánccs, szőlőkötő fonál, rézgálicz (kékkő) ojtó pamut a legolcsóbb árban.

Szabó István

fűszer, bor, csemege és vadkereskedése,

Nagyvárad, Fő-utca (Dr. Grósz-ház),

városi és vidéki Telephon 251. sz.

kongresszus védnökségét s tárczája terhére 25.000 koronát engedélyezett a kongresszus számára.

* **A hétről.**

— A „Mont-Pelée” jó volna a delegációban. Oda kellene valaki, a ki tüzet hány.

*

— A kiegyezési tárgyalások igen hosszúak. De kétségtelen, hogy Magyarország a rövidebbet húzza.

*

— Az angol gazdák jól érezhették magukat Magyarországon. Láthatták, hogy a kiegyezésben itt is igazi *londoni kód* uralkodik. S a magyar nemzet valódi angol közönyt nézi, hogy a kiegyezésben a jogait eladják!

*

— A kiegyezési tárgyalások fonalát újra föl-vették. Ebből a fonálból készül a háló a szegény magyar nemzetre.

*

— Örley Kálmánnak most kevesebb költségbe kerül a választás, mint az első. A főispánnak most aligha ir levelet. Azt a bélyegköltséget hát minden-esetre megtakarítja.

*

— Mit bántják a hadügyminisztert, hogy nem elég takarékos! Hiszen ugyancsak takarékoskodik a — *szavakkal*, a mikor a magyar delegációknak kellene fölvilágosításokat adni.

*

— *Az új ágyuk.* (A visszalökő rendszer). Olvastad a hadügyminiszter felvilágosítását, hogy az új ágyuknál a *visszalökő* csövő rendszert alkalmazták?

— Ugy van! Ez a rendszer tíz évvel *visszalöki* — például a tisztviselők fizetésemelését.

(Kakas Márton.)

* **Tíz óraker zárják az üzleteket.** A vasárnapi munkaszünetről szóló törvény rendelkezése szerint június és július hónapokban az üzletek nem déli 12 óraker, hanem *lelelött 10 óraker bezárandók*. Ma van az első júniusi vasárnap, tehát a törvény ezen rendelkezése már ma életbelép, s az üzleteket már délelött 10 óraker be kell zárni. A könyv- és papírkereskedők, mint már említettük, közösen elhatározták, hogy június és július hónapok vasárnapjain egyáltalán nem nyitják ki üzleteiket. A többi nagyobb kereskedők között is hasonló mozgalom indult meg, azonban egy Bémer-téri és egy zödfu-utcai kereskedő megtagadta az iv aláírását s így a dicséretes ügyeket bajtörtést szenvedett.

* **Felismert betörők.** A múlt hét elején történt, hogy *Jánosi* községben *Grünberger* Dávid odavaló kereskedő üzletajtáját éjnek idején feltörték. A kereskedő fölébredt a zajra s gyertyával kezében kiment a boltba. A mikor azonban b lépett, egy csavargó kinézésű ember torkon ragadta, egy másik pedig revolvert szegezett a mellének s így kényszerítették, hogy a pénzt adja elő. Grünberger átadta a főköbön volt napi bevételt, de a rablók ezzel nem elégedtek meg, hanem még többet követeltek. Grünberger azt állította, hogy nincs több pénze, a rablók pedig bevonultak a szobájába s ott a feleségét szintén agyonlövésével fenyegetve, követelték a pénzt. A megrémült asszony felnyitotta a szekrényt s az ott tartogatott 150 forintot átadta a rablóknak, mire azok eltávoztak. Grünberger az esetet másnap reggel bejelentette a csendőrségnek, megadta a két rabló személyleírását is. Tegnapelőtt hajnalban *Triпка* Lajos pályafelvigyázó Komló közelében a vasuti sínekre fektetve egy férfi hullára akadt. A mint a hullát jobban szemügyre vette, azt találta, hogy a hullán több keszuras van és feje is volt zuzva. A csendőrség, melyet *Triпка* értesített, a hullában ráismert a Grünbergernél járt betörők egyikére. Felismerte Grünberger is. A nyomozás további folyamán végre tegnapelőtt sikerült elfogni a másik betörőt is Sásd közelében s ez hosszas faggatásra bevallotta, hogy ők követelték el a betörést, de

az osztozkodás közben összevesztek, mire le-szurta a társát és éjnek idején a vasuti sínekre fektette azt remélvén, hogy a rajta keresztül haladó vonat felismerhetlenné teszi. Az elfogott betörőt *Szladek* Brunónak hívják, mesterségére nézve vasöntő, a meggyilkoltat pedig *Jersabek* Vladimírnek, a ki asztalos volt. Mindketten Stájerországból valók.

* **Gróf Keglevich István intendáns távo-zása.** Gróf *Keglevich* István, a m. kir. Opera-ház és a Nemzeti Színház intendánsa, meg-válk állásától. Gróf *Keglevich* István lemondott az intendánságról és Széll Kálmán minisz-terelnök mint belügyminiszter elfogadta a le-mondást. Helyébe intendánsnak *Bezerédj* Viktor belügyminiszteri tanácsost, a miniszteriumban a színházi ügyek vezetőjét nevezte ki a belügy-miniszter s a kinevezésre a királyi jóváhagyás is megtörtént. Gróf *Keglevich* István lemondása amaz ellentétek következménye, melyek közte és a miniszterelnök között az utóbbi időben felmerültek.

* **Az ereklje-muzeumból.** Az 1848/49-iki és Kossuth-muzeum kiállítására felhívjuk a polgárság figyelmét, mivel már csakis ma, vasárnap lesz még látható városunkban. A ki-állítás megérdemli, hogy minél számosabban nézzék meg. A kiállítás a maga nemében pá-ratlan. Gróf *Kreith* Béla állandóan fáradhat-lanul gyűjti a szabadságharczi emléktárgyakat, városunkban is több értékes tárgygal gaz-dagodott a gyűjtemény. A mai utolsó napon módjában van még megtekinteni a gyűjteményt mindazoknak, kik az iránt érdeklődnek, 20 krajczár belépő díj mellett. A kiállítás nyitva van reggeltől estig a vármegyeház nagyter-mében.

x **A t. közönségnek figyelmébe ajánljuk** *Beczkay* Lajos divat kelme raktárát és kira-katai megtekintését, a hol elegáns kiviteli *Blousok* és *Napernyók* feltűnést keltenek — továbbá *fehér agaur kelmék* legújabb minták-ban, *divat kelmék* és *fekete színekben* meg-lepők színtartó varrás nélküli *harisnyák* stb. *Fehérneműekben* nagy választékban és leg-olcsóbb árakban, mint elismert szolid elveken vezetett üzletben a t. vevőközönség bizalommal szerezheti be szükségletét.

x **Szeccsessziós színpad.** Még el se távozott a muza Thália templomából, már is értesülünk, hogy ma vasárnap a *Budapesti Szeccsessziós Színpad* kezdi meg előadásait a *Fekete Sas* éttermében. Az előadások műsora érdekes lesz bizonyval a mint azt a tagok névsorából követ-keztetni lehet. Ma vasárnap a következő mű-vészek lépnek fel: *Paula Piquet* kéz equilib-ristánő. *Les Breloves* francia duettisták. *Bal-tadgi* Mariet Anna nemzetközi dalénekesnő. *Brothes* Georgi humorisztikus akrobata cso-port. *Földesi* Ferike, énekesnő. *Körössi* Zsófi, kuplé énekesnő. *Bulka* Adél, énekesnő. *Füredi* József, *Nemes* Sándor komikusok és kuplééne-kesek. *Révai* Vilmos karmester. Helyárák 1-ső hely 80 kr. 2-ik hely 50 kr. Naponta előadás változatos műsorral. A n. é. közönség szíves pártfogását kéri, tisztelettel *az igazgatóság*.

TANUGY.

Vizsgálatok a főgymnáziumban.

A nagyváradi premontrei rendű főgymnázium igazgatóságától az évrő vizsgálatok sor-rendjére vonatkozólag a következő értesítést vettük:

Junius 3. (Kedd.) d. u. 3—4. Francia nyelv. (III—VII. oszt.)

Junius 7. (Szombat.) d. u. 3—4. Műének (I—IV. oszt.)

Junius 10. (Kedd.) d. e. 11—1. Egészségtan. (VII. oszt.)

Junius 10. (Kedd.) d. u. 3—4. Gyorsírás. (III—VII. osztály.) 4—5. Tornaverseny. (I—VII. oszt.)

Junius 12. (Csütörtök). Hittani vizsgálat.

Junius 13. (Péntek). Hittani vizsgálat A ma-gántanulók írásbeli vizsgálat.

Junius 16. (Hétfő.) II. B) Földrajz, Termé-szetrajz. III. B) Földrajz, Számítan, Rajz, Mértan. IV. Történelem, Latin nyelv. V. Magyar nyelv, La-tin nyelv, Görög nyelv, Görög-pótló irodalom. VI. Német nyelv, Görög nyelv, Történelem.

Junius 17. (Kedd.) I. A) Magyar nyelv, Latin nyelv. I. B) Magyar nyelv, Latin nyelv. II. A) Földrajz, Természetrajz. III. A) Földrajz, Számítan, Rajzmértan. VII. Magyar nyelv, Latin nyelv, Gör-pótló irodalom.

Junius 18. (Szerda.) III. B) Német nyelv, Tör-ténelem.

Junius 19. (Csütörtök). IV. Természetrajz, Al-gebra, Rajz. mértan. V. Német nyelv, Történelem. VI. Magyar nyelv, Latin nyelv, Gör-pótló iro-dalom.

Junius 20. (Péntek.) I. A) Földrajz, Termé-szetrajz. I. B) Földrajz, Természetrajz. II. A) La-gyar nyelv, Latin nyelv. II. B) Magyar nyelv, Ma-tin nyelv. III. A) Német nyelv, Történelem. VII. Mennyiségtan, Természetan, Abrázoló mértan.

Junius 23. (Hétfő). I. A) 8— $\frac{1}{2}$ 11. Számítan, Rajz. mértan. III. B) Magyar nyelv, Latin nyelv. V. Természetrajz, Mennyiségtan.

Junius 24. (Kedd.) II. A) 8— $\frac{1}{2}$ 11. Számítan, Rajz. mértan. II. B) $\frac{1}{2}$ 11—1. Számítan, Rajz. mér-tan. III. A) Magyar nyelv, Latin nyelv, IV. Magyar nyelv, Német nyelv, VI. Természetrajz, Mennyiség-tan. VII. Német nyelv, Görög nyelv, Földrajz.

Junius 29. (Vasárnap). d. e. 8-kor Te Deum. Evzáró ünnepély.

Ezen vizsgálatokra és az évrő ünnepélyre tisztelettel meghívjuk a szülőket és a tanúgy barátait.

Nagyváradi, 1902. jun. 1.

Az igazgatóság.

Az évrő vizsgálatok rendje az állami főreáliskolában.

A nagyváradi állami főreáliskolában az évet záró vizsgálatokat a következő sorrendben tartják meg:

1902. jun. 2., 3., 4. szóbeli érettségi vizs-gálatok.

Jun. 16. I—VII. oszt. vallástan, d. u. fél 5 óraker torna.

Jun. 17. I. oszt. magyar, német ny., föld-rajz; IV. oszt. mennyiségtan, mértan, term. tan, történelem.

Jun. 18. II. oszt. számítan, mértan, földrajz; IV. oszt. mennyiségtan, mértan, term. rajz; VII. oszt. magyar, német, francia, latin ny., d. u. gyorsírás.

Jun. 19. V. oszt. mennyiségtan, term. rajz. Írásbeli magánvizsgálatok.

Jun. 20. III. oszt. számítan, mértan, földrajz; VI. oszt. történelem, vegytan d. u. szóbeli magán-vizsgálatok.

Jun. 21. V. oszt. magyar, német, francia latin nyelv. VII. oszt. történelem, term. rajz, egész-ségtan.

Jun. 23. I. oszt. számítan, mértan, term. rajz; IV. oszt. magyar, német, francia ny.

Jun. 24. III. oszt. magyar, német, francia, történelem; VI. oszt. magyar, német, francia, la-tin nyelvtan; VII. oszt. mennyiségtan, mértan, ter-mészetan.

Jun. 25. II. oszt. magyar, német ny., term. rajz; V. oszt. történelem, vegytan.

Jun. 29-én 8 óraker a róm. kath. ifjuság Te Deum-ja, 9 óraker az isk. év ünnepélyes be-rekesztése.

A vizsgálatok d. e. 8 óraker, d. u. 3 óraker kezdődnek.

A magántanulók jun. 19. d. e. 8 óraker je-lentkezzenek.

SZÍNHÁZ.

HETI MŰSOR.

Vasárnap (d. u.: Lotti ezredesei. (este: Clemenceau. (P. Márkus Emilia vendégfeliépte.)

Hétfő: Kornevillei harangok.

Közönyt közönnnyel. Színházunk kedves vendégművésznője, **Márkus Emilia** tegnap este Nureto költői vigjátékának Dianna szerepében ragyogtatta művészetét. Az élvezetes vigjáték hősnője Dianna hatalmas spanyol gróf leánya, gazdag és szép. Ezen tulajdonságai udvarlók seregét gyűjték körébe, kik kezéért áhítoznak; de ő ezeket az alázatos alakokat megveti, — házasságról hallani sem akar. A büszke nemes hölgy erős fegyverét a közönyt megtöri a szerelem, illetve Carlos gróf színelte közönye. A gróf szereti őt, de nem törődömséget mutat, mi előbb bosszantja Diannát, majd az érdeklődést, végül szerelmét kelti fel. S ez a színelte közöny, nem törődömség lesz végre is diadalmas. Ezt a szerepet kidolgozta Márkus csodás tudásával, a legapróbb részletét is művésziessé színezte. Az verismus jellegét magán viselő alakítás ritka művelzetére szolgált a szépszámu közönségnek, mely hőses tapsban adott kifejezést tetszésének.

Kovács Lajos (Carlos gróf) jó partnere volt a művésznőnek, bár játékának értékéből levont a szaggatott beszédmodor, a mely szerep teljesen nem tudásának következménye. — **Tóth Elek** (Polilla) szerepének humoros voltát vajmi kevésbé használta ki.

A felvonások közt rémes hosszúsága bosszantó volt.

P. Márkus Emilia búcsuja. Ma este búcsuzik a nagyváradai közönségtől a Szigligeti-színház illusztris vendégművésznője, **P. Márkus Emilia** asszony. A kiváló művésznő „*Cleopatra*”-ban, Dumas színművében játsza el Iza szerepét, mely egyik leghíresebb alakítása. **H. Novák Irén**, **László Irén**, **Kulinyi Mariska**, **Somogyiné, Benkő Jolán**, **Peterdy, Szarvasy, Deési, Tóth Elek**, **Szathmáry** és **Sik Rezső** játszanak még a darabban.

Kornevillei harangok. Hétfőn a kornevillei harangok operettét ujtják fel. A remek muzsikájú operett **Germaine** szerepét **Elemér Klárka** fogja játszani.

Lotti ezredesei. Ma vasárnap délután **Lotti ezredesei**, ez a pompás, énekes bohózat kerül színre a színházban. A rája szerepét ezúttal **Sik Rezső** játsza **Deési Alfréd** helyett. A szereposztás egyébként az ismert.

EGYESÜLETEK.

A „Népnevelési Egyesület” gyűlése. A Biharmegyei Népnevelési Egylet ma vasárnap d. e. fél 11 órakor tartja a vármegye-ház kistermében választmányi, 11 órakor pedig közgyűlést.

IRODALOM.

Örökimádás. Vettük az „Örökimádás” legújabb füzetét, melynek szép kiállítása és változatos tartalma méltán kelti föl az érdeklődést. A központi oltáregyesület, mely a hitbuzgalmi lapot első sorban az Oltáriszentség tiszteletének emelésére kiadja, valóban hűzgot pótol s áldozatkészsége, melylyel a lapot — költséget nem kímélve — oly alakban jelenteti meg, hogy a legkényesebb igényeket is kielégítse, a magyar hitbuzgalmi irodalom terén páratlan s már ezért is pártolásra méltó. A lap szerkesztőjét, dr. **Glattfelder Gyula** központi papneveldei tanulmányi felügyelőt, a jeles munkatársak egész sora támogatja, hogy a lap tartalma a célhoz és a külsőhöz méltó legyen. A most megjelent füzet, melyet három igen szép illusztráció díszít, a következő jeles dolgozatokat tartalmazza: **Boldog a mi szívünk, mikor Benned nyugszik.** — **Urnapján** (költe-mény). — **Urnapja.** — **Két urnapi körmenet.** — **Pange Lingua** (himnusz). — **Az áldozat.** — **A mit azok a májusi virágok beszélnek.** —

Urnap körmenet a vizen. — **Megtérés az urnapi körmenet alatt.** — **A Mária Reparatrix örökimádási apáczarend.** — **Tanítás az Oltáriszentségről.** — **Vegyesek.** — **Oltáregyesületi ügyek.** — **Elmélkedés a legméltóságosabb Oltáriszentségről.**

A kedves folyóiratot, melynek előfizetési ára egy évre 3 korona s megrendelhető az Oltáregyesület hivatalos helyiségében (Budapest, IX. Rákos-utca 5. szám.) melegen ajánljuk.

MULATSAG

A diákok juniálisa.

Vidám nép jókedvétől lesz hangos a Félix-fürdő e hónap 9-ikén. A nagyváradai főgymnasium ifjuságának lesz ezen a napon a szokásos évi táncmulatsága, mely valamennyi mulatság között a legjobban szokott sikerülni. A rendezőség már széjjel küldötte a meghívókat. A nagy sikerének ígérkező mulatságra városunkban számosan készülnek s a lelkes fiatal rendezői gárda mindent megtesz az est sikerének érdekében. A kik esetleg tévedésből meghívót nem kaptak volna s arra jogot tartanak legyennek szivesek ezt a rendezőséggel tudatni (Szaniszló-utca 10.), hol meghívó még kellő mennyiségben rendelkezésre áll.

S P O R T.

Torna és football ünnepély a Sport-téren.

Ma délután tartja a nagyváradai tornakör nagysikerének ígérkező football és torna ünnepélyét a Sport-téren, mely délután 3 órakor kezdődik. A verseny iránt az egész városban nagy érdeklődés mutatkozik s most már nem hiányzik más, csak hogy az időjárás is kedvezzen.

A zsüri elnöke dr. **Beöthy László** főispán lesz, tagjai: **Szunyogh Péter**, **Rimler Károly**, **Mezey Mihály**, **Horváth Gerő** százados, **Gerő Armin**, **Fleischhacker Gyula**, **Mihelffy Lajos dr.**, **Szathmáry K. Andor**, **Komlóssy József**, **Keszthelyi Zoltán**. **Dési Géza dr.**, **Hrabal Ottó**.

Pálya orvos: **Gerő Sándor dr.** Verseny intéző: **Jelinek Géza**. Időmérő: **Weingrätner Andor**.

A műsor a következő:

1. Szabad gyakorlat.

Vezetik: **Jelinek Géza** és **Gáll Pál**.

Részvevők: **Szathmáry K. Andor**, **Keszthelyi Zoltán**, **Veiterscühz János**, **Hantke Emil**, **Jeszzenszky Zsigmond**, **Alliquander Ödön**, **Persz Ferencz**, **Merca Viktor**, **Lukács Béla**, ifj. **Zigre Miklós**, **Montia Emil**, **Medvigy Mihály**, ifj. **Popovits György**, **Kotzó Jenő**, ifj. **Vargá Akos**, **Széles Károly**, **Beöthy Miklós**, **Sipos Ernő**, **Plattner Miksa**, **Kolb Ernő**, **Erdelt Béla**, **Dayka Endre**, **Böszörményi Béla**.

2. Nyújtó.

Montia Emil, **Szakáts Antal**, **Gáll Pál**, **Merca Viktor**, **Dayka Endre**, **Medvigy Mihály**, **Kotzó Jenő**, **Jeszzenszky Zsigmond**, **Plattner Miksa**.

3. Magas ugrás.

Erdelt Béla, **Dayka Endre**, **Varga Akos**, **Merca Viktor**, **Medvigy Mihály**, **Hantke Emil**, **Gáll Pál**, **Jeszzenszky Zsigmond**, **Plattner Miksa**, **Montia Emil**, **Kotzó Jenő**.

4. Korlát.

Montia Emil, **Merca Viktor**, **Szakáts Antal**, **Dayka Endre**, **Medvigy Mihály**, **Gáll Pál**, **Kotzó Jenő**, **Jeszzenszky Zsigmond**.

5. Távol ugrás.

Popovits György, **Jeszzenszky Zsigmond**, **Erdelt Béla**, **Gáll Pál**, **Hantke Emil**, **Medvigy Mihály**, **Merca Viktor**, ifj. **Varga Akos**, **Montia Emil**, **Dayka Endre**, **Plattner Miksa**.

6. Súlydobás.

Dayka Endre, **Varga Akos**, **Merca Viktor**, **Medvigy Mihály**, **Hantke Emil**, **Gáll Pál**, **Popovits György**, **Lukács Béla**, **Montia Emil**.

7. Rud ugrás.

Montia Emil, **Merca Viktor**, **Medvigy Mihály**, **Dayka Endre**, **Frank Géza**.

8. Futás.

Sipos Ernő, **Erdelt Béla**, **Dayka Endre**, **Varga Akos**, **Hantke Emil**, **Merca Viktor**, **Gáll Pál**, **Jeszzenszky Zsigmond**, **Popovits György**, ifj. **Lukács Béla**, **Beöthy Miklós**, **Montia Emil**, **Kotzó Jenő**, **Plattner Miksa**.

9. Foot-ball.

(Kék csapat.)

Merca Viktor, ifj. **Popovits György**, **Persz Ferencz**, **Montia Emil**, **Plattner Miksa**, **Lukács Béla**, **Kirsteuer Aladár**, **Kodat Lajos**, **Kotzó Jenő**, **Dayka Endre**, **Varga Akos**.

Biró: **Jelinek Géza**.

(Piros csapat.)

Böszörményi Béla, **Erdelt Béla**, **Jeszzenszky Zsigmond**, **Beöthy Miklós**, **Gál Pál**, **Sipos Ernő**, **Alliquander Ödön**, ifj. **Zigre Miklós**, ifj. **Medvigy Mihály**, **Missuray Agoston**, **Hantke Emil**.

A futás után 15 perc szünet, míg a csapatok kipihenik magukat, hogy a foot-ballhoz készüljenek. Szünet alatt a 37-ik gyalogezred zenekara játszik.

A verseny befejezése után a díjak kiosztása következik.

ZENE ES MUVESZET.

Vomácska hangversenye.

Ma d. u. fél 5 órakor a Kereskedelmi Csarnok nagytermében **Vomácska József** zene-tanár a Gyermekebarát javára legügyesebb tanítványaival hangversenyt rendez, melynek részletes műsorát a következőkben adjuk:

1. **Tito Mattei**: Le Tourbillon. Valse brillante, 2 zongorán nyolcz kézre előadják: **Bary Olga**, **Diósi Irén**, **Kohn Gizella** és **Kohn Rezső**.

2. **Hubay Jenő**: Hullámzó Balaton. Csárdás jelenet. Hegedűn előadja: **Weisz Izsó**.

3. **Székely**: Magyar Rhapszodia. Zongorán előadja: **Bleyer Irén**.

4. **Weber C. M.**: Nagy kettős hangverseny, zongorára és klarinétra. Előadják: zongorán **Kornstein Edith**, klarinétén **Vomácska tanár**.

5. Magyar táncok: Alkalmazta: **Vomácska J.** 4 zongorán 16 kézre előadják: **Engel Valeria**, **Fényes Mártha**, **Jaksch Marianna**, **Mégai Margit**, **Leipnik Irén**, **Hödl Berta**, **Glücksman Rózsika**, **Gézi Ella**.

6. **Wieniawski H.**: Polonaise brillante. Op. 21. hegedűn előadja: **Fényes Mártha**.

7. **Liszt Ferencz**: Etude de Concert. Des dur. Zongorán előadja: **Schwarz Juliska**.

8. **Vomácska J.**: Alla Polacca. Vonós zenekarral előadják: **Fényes Mártha**, **Guttman Blanka**, **Glücksman Margit**, **Rogoz Margit**, **Polgár Mariska**, **Morgenstern Margit**, **Fekete Béla**, **Weisz Izsó**, **Nagy Feri**, **Porubszky Gyula**, **Diósi Bandi**, **Alliquander Kálmán**, **Weisz Emil**, **Somogyi Béla**, **Kepes László**, **Berger Gyula**, **Diósi Mihály**, **Grósz Bandi**, **Voszka István**, **Kohn Iván**.

Bélepti díjak: 1-6 hely 2 korona. II-ik hely 1 korona 20 fillér. Oldalhelyek 1 korona. Alóhely 60 fillér. Karzat 40 fillér.

TAVIRATOK.

Nógrádmegye Kossuth ellen.

Budapest, május 31. (Saj. tud. táv.) Nográdvármegye mai közgyűlésén foglalkozott Hevesvármegye átiratának és **Kossuth Lajos** érdemeinek törvénybe iktatása kérdésével. És mig elhatározta, hogy Hevesvármegye átiratának félretétele mellett **Rákóczy** és társaira vonatkozó törvények

Szigligeti-Színház.

Folyószám 241.

Pótbérlet 16.

Ma, vasárnap, 1902. június 1-én

délután 3 órakor, fél helyárral

Lotti ezredesei.

Operette.

este 7 és fél órakor, rendes helyárral

Clemenceau.

Színmű.

HELYÁRRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr., Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., Erkélyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Kezdeté 7 és fél órakor, vége 10 órakor.

Holnap hétfőn, június 2-án

Kornevillei harangok.

Operett.

5080 1902. tkv. sz.

Árverési hirdetés.

A nagyvárad kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság Dr. *Stokker* József ügyvéd által képviselt *Buly* Péter végrehajthatónak *Oláh* Imre mezőkeresztesi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében nevezett végrehajtható 100 korona tőke és ennek 1897. évi szept. hó 27-ik napjától járó 5% kamatai 68 kor. 30 fillér eddigi 16 korona 30 fillérben megállapított árverési kérését és még felmerülő költségekből álló követelése kielégítése céljából a mezőkeresztesi 557. sz. betétben A. I. 1-4. sorszám alatt felvett beltelkes házból, kert és szántóföldekből álló jószágtestre a végrehajtási árverést az 1881. LX. t.-cz. 146. § a alapján elrendeli és annak foganatosítására határidőül 1902. évi június hó 4-ik napjának délelőtti 9 óráját Mezőkeresztesi községházához ezennel kitűzi.

Kikiáltási ár 478 korona, azonban az árverésre kitett ingatlan szükség esetén ezen áron alul is el fog adatni.

A vételár 3 egyenlő részletben fizetendő és pedig az első részlet az árverés napjától számítandó 15 nap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számítandó 30 nap alatt és a harmadik részlet ugyanazon naptól számítandó 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 5% kamatokkal együtt.

A bányapénz az utolsó részletbe fog beletudatni.

Az árverési hirdetés kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. törvényszék mint tkvi hatóságnál és Mezőkeresztesi község előljáróságánál tekinthetők meg.

Nagyváradon, 1902. márczius 23. a kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Kiss András,

kir. trvszéki bíró.

198.

Uj üzlet! Szabó Testvérek Uj üzlet!

rőfös és női divatáruháza,

Nagyvárad, Zöldfa-utca, a «Zöldfa» sörcsarnok mellett.

Raktáron tartunk legújabb divatu selyem, batist, Lyberti selyem és kreton *ingblousokat*, valamint legújabb napernyők, delainek, szövetek, francia selyem batistok és ruhaselymek. — Nagy választék Chiffon és vászonárakban. *Bélésárak nagy raktára.* — Üzletünket a legszolidabb alapon vezetjük.

Női ruhák mérték után megrendelhetők.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyunk

teljes tisztelettel

Szabó Testvérek.

ELEK JÓZSEF

női- és uri diva, vászon- és fehérnemű áruktára

Nagyvárad, (Szent László-tér).

(Volt KUNZ-ozég helyiségében).

Telefon 429.

Ajánlja dusan berendezett ujdonságait női ruha **szövetekben**, a legszebb kivitel és legfinomabb minőségig. **Lioni selymek**, Chine, egy színű és fekete színekben. **Ponges** óriási választékban. **Diszek** és teljes kellékek.

Zephyr. Batist mosókelmék, **Nap- és esőernyők** nagy választékban.

OBERLEITNER E. és FIAI

es. és kir. **vászon és asztalnemű** egyedüli bizományi gyári raktára.

Valódi Rumburgi, Irhoni, és Creász vásznak, legjobb minőségű Chiffonok

és pamut-vásznak.

Külön gyászruha kelme-osztály teljes kellékekkel.

Mintákat kívánatra azonnal küldök.

Zongoragyár Budapesten.

Fiók-üzlet:
Arad,
Győr,
Kolozsvár.

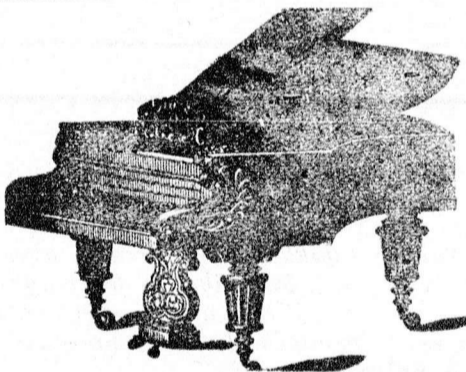
THÉK ENDRE

Budapest, Üllői-ut, 66. szám.

Fiók-üzlet:
Szeged,
Temesvár,
Kassa.

Nagyváradon, Kolozsvári-utca 4. sz. a.

Vomácska József zene tanár lakásán.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy

nagyváradai fiókraktáram

Kolozsvári-utca 4. szám alatt van és ennek vezetését

VOMÁCSKA JÓZSEF

zene tanár urra bízom. — Raktáron mindig nagy választék áll a i. közönség rendelkezésére

zongora-gyártmányaimból.

Gyártott zongorám nemcsak bel-, hanem külföldön is a legnagyobb keresletnek irverednek, minőségükért szavatolok. Hogy zongorám mennyire kiállják a versenyt a külföldi gyártmányokkal, bizonyítja azt is, hogy az ország valamennyi nevesebb zeneintézetében így az orsz. magyar zene-akadémiában is kizárólag a **THÉK-féle** zongorák használatosak. 189

A n. é. közönség látogatását kérve zongora-terembe, maradok kiváló tisztelettel

Képes árjegyzékkel kívánatra szolgálunk. **THÉK ENDRE.**

Zongoragyár Budapesten.

FÜRDŐI MENETREND.

Érvényes 1901. május 1-től.

Nagyvárad – Püspök-fürdő – Félix-fürdő.

	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad indul	730	930	—	—	450	—	858
Vásártér >	722	931	*1114	237	420	638	854
V.-Velence >	740	1000	1135	256	500	656	915
Rontó f >	754	1014	1150	309	514	709	929
Püspök-fürdő >	805	1025	1155	314	519	714	939
Félix-fürdő érke.	817	1037	1209	328	536	728	951

Félix-fürdő – Püspök-fürdő – Nagyvárad.

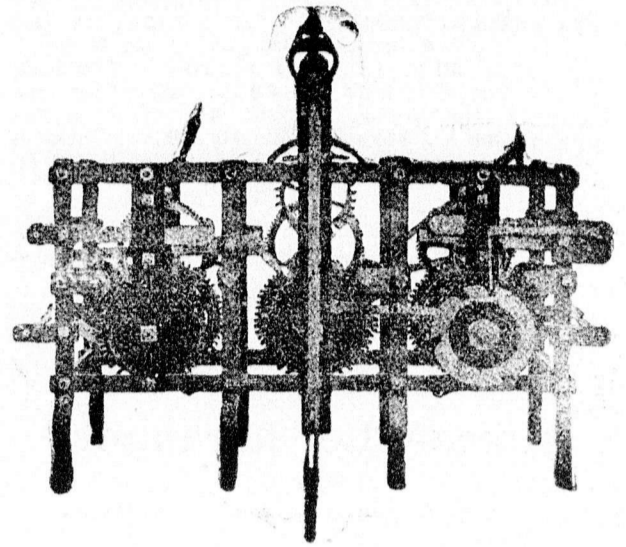
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Félix-fürdő indul	820	1042	*1215	330	539	731	953
Püspök-fürdő >	838	1100	1227	342	556	743	—
Rontó f >	842	1104	1232	346	600	748	1090
V.-Velence >	856	1116	1246	359	614	803	1013
Vásártér érke.	912	1117	102	415	630	819	1030
Nagyvárad >	905	1127	—	—	625	—	1023

A *-gal jelölt csak vásár- és ünnepnap közlekedik

Ertesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség, valamint az egyházi és községi előljáróságok becses tudomására hozni, hogy a 42 év óta fennálló

Daday József ur lakatos és toronyórák-üzletét,

melyben 16 éven keresztül mint művezető voltam alkalmazva, **átvettem** és ezt személyesen, a régi jó hírnévhez méltóan, a régi cég alatt tovább folytatom.

Szíves pártfogásukat és megrendeléseket, melyeket kifogástalanul olcsón és pontosan eszközök, kérem és óráimért 10 évi jótállást válllok, vagyok kiváló tisztelettel:

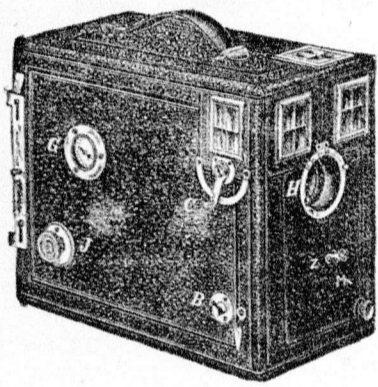
Mezey Dezső,

lakatos- és toronyóra-készítő.

Nagyvárad, Szent János-utca 20 szám.

Telefon-szám 384.

50

Képesárjegyzék bérmentve.

Mindennemű

fényképezési kellékek és gépek

gyári árban kaphatók

WEINSTOCK FÜLÖPNÉL

Nagyváradon,

Szent László-tér 47-ik szám.

Minden 5 forintos bevásárlásnál egy 50 cm. méter magas és 40 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint.

A tavaszi szezon beálltával van szerencsénk raktárunkon levő legújabb saten, selyem, szövet és mosó blousainkat, nyakkendőket, divatos alszoknyákat, nap és esőernyőket, sélapálczákat, gyermekruhácskákat, férfi, női és gyermek keztyűket és harisnyákat ajánlani, melyek a legjobb minőségben és legolcsóbb árban kaphatók. Nagy raktárt tartunk férfi, női és gyermek **fehértanúikban**, továbbá mindenféle gyermek játékszerekben, gyermekkocsikban és reformszékekben. Szobadiszkek, faldiszkek, pálmák, továbbá evőeszközök, utazó-kosarak és bőröndök **igen olcsó árban** kaphatók.

Különös figyelmébe ajánljuk a n. é. vevőközönségnek, hogy minden 5 frtos bevásárlásnál egy 50 cm. hosszú és 40 cm. széles és minden 10 frtos bevásárlásnál egy 70 cm. hosszú és 55 cm. széles **ingyen fényképet** adunk, csupán a keretért kell a nagyobb fényképet 1 frt 50 kr., a kisebb fényképnél 1 forintot fizetni. Minden ráfizetés nélkül kap a vevő 5 frtos vásárlás után egy fényképes mellűt, vagy medailont, vagy nyakkendőt. Megjegyezni kívánjuk, hogy a vevők minden legkisebb bevásárlásról is kapnak szelvényt, mely összegyűjtve 5 vagy 10 forint összegig jogosít fényképre.

A nagyérdemű közönség pártfogását kéri

Friss és Társa, korona- és fillér-bazár, Fő-utca.

Minden 10 forintos bevásárlásnál egy 70 cm. méter magas és 50 cm. széles ingyen **fénykép!!**
Csupán keretért fizetendő 1 forint 50 kr.

5 forintos bevásárlásnál minden ráfizetés nélkül egy ingyen fényképes mellűt vagy medailont, vagy nyakkendőt.

5 forintos bevásárlásnál minden ráfizetés nélkül ingyen fényképes mellűt vagy medailont vagy nyakkendőt.

Fő-üzlet: Zöldfa-u. elején.

HÁASZ MANÓ

női divatáruház, Nagyvárad.

Fiók-üzlet:

Amerikai áruház.

Szíves figyelmét kívánom felhívni a t. vevőközönségnek remekül összeválogatott

tavaszi újdonságaimra

és tekintettel a mindenki által ismert **óriási forgalomra**, abban a helyzetben vagyok, hogy határozottan **olcsóbban adhatok, mint bárki.**

T. vevőim még azon előnyben részesülnek, hogy már 10 frt bevásárlásnál, bárha az részletekben történik is,

saját műtermemben (Zöldfa-utca 29. sz.) készült 60 cm. magas életnagyságú fényképet kapnak teljesen ingyen,

csupán a papírketért s a reál való feszítésért önköltségemet, 1 frt 50 krt számítom fel. Maga ez életnagyságú fénykép a világ egy műintézetében sem szerethető be olcsóbban, mint 10 forintért.

Értesítés.

Van szerencsém a közönség szives tudomására hozni, miszerint hosszú éven a **férfi ruha szabászat** legelőkelőbb ízletét gyakorolva, szabó üzletemet *Olasei Fő utca Széchenyi szállodába* helyeztem át, hol a legfinomabb angol és francia szövetekből elegáns és a legmagasabb kívánalmaknak megfelelő

férfi öltönyöket és felöltöket

jutányos árban készítek.

Amidőn a nagyérdemű közönség nagybecsű bizalmáért escedezem, a lelkiismeretes, pontos és jutányos kiszolgálást előre biztosítva, pár fogást kérek

tisztelettel

Tauth József,

183

férfi szabó.

HOFFER BERTALAN

paplan és matrác különlegességek gyártása
NAGYVÁRAD, Fő-utca. (Bazár-épület).

Milyen csalódás

Éri azokat, kik mindent hisznek, azt is, hogy a házilag elkészített paplanokat a kereskedők készítik a saját műhelyükben, pedig az nem igaz, mert csak az én gyári helyiségemben készülnek a valódi, kitűnő

PAPLANOK!

Ez a házilag készült, valódi paplan, a többi csak rossz utánzat, a mit a vevő, sajnos, csak a saját kárán tud meg, de már későn.

Ruge paplan 1 frt 60 kr.	Kasmier paplan 2 frt 40 kr.	Gloria paplan 3 frt 25 k
Jobb > 1 > 80 >	Jobb > 3 > 60 >	Atlasz v. selyem paplan 6 > — >

Gratióz, kelengye-paplan, atlasz 10 frt. | Valódi gyapju kasmir 10 frt.

Paplan-átvezetés jutányosan elvállaltatik.

Szabóknak különösen ajánlom táblás és méteres vattáimat

Tisztelettel

HOFFER BERTALAN Fő-utca, (Bazár-épület).

A Richter-féle LINIMENTUM CAPS. COMP. Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszer, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvényénél, csúznál és meghúléseknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor óvatosak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban a „Horgony” védjeggyel és a „Richter” czéggel fogadjunk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerárban kapható. Főraktár: **Török József,** gyógyszerésznél Budapest.

Richter F. Ad. és társa,

.. céasz. és kir. udvari szállítók. ..
Rudolstadt.

Törlesztéses kölcsönt

5%

Vidéki bérházakra, földbirtokra

szerzek minden előleg nélkül még abban az esetben is, ha magasabb kamatu kölcsönökkel vannak megterhelve.

Leveleket forduló postával elintézem.

Sárkány József,

68. Budapest, Váci-körút 21. szám.

STROHMAYER PÁL

áruháza,

Nagyvárad, Szt. László-tér 1., kishídfő.

A volt Kunz József és Társa czég helyiségében.

Bejárat a Gazdasági bank alatt nem a sarkon.

Elsőrendű vászon és fehérnemű üzlet.

Valódi rumburgi vásznak gyári raktára.

Férfi és női fehérnemű vállalat.

Menyasszonyi kelengyék

200 koronától 100.000 koronáig.

Teljesen ujonnan berendezett nagy szőnyegosztály.

Mindennemű futó és pamlag szőnyegek, ágy és asztal terítők, szövet és csipke függönyök stb. a legújabb divat szerint minden igénynek megfelelő minőségekben, a **legolcsóbb árak mellett.**

Paplan és matrác vállalat.

Szelíd szabott árak, pontos kiszolgálás.

Központi Bazár

Nagyvárad, Bémer-tér (Fekete-ház.)

Ajánlja kitűnő minőségű férfi fehér és müit feltűnő olcsó szabott árak mellett. — Kitűnő férfi és női bőrkétyű, női, férfi és gyermek harisnyák. Nyakkendők, eső és napernyők rendkívül olcsó árban. — Férfi kalapok, sport sapkák, turista ingek. Szappanok. Illatszerek. Fogporok.

Különös alkalom diszműárak és játékok bevásárlására, mert ezen cikkek minden árban kiárusítatnak. Szép faldiszkek, vázák, pelüche árak, majolika és terracota állványok, fali képek, pálmák és más eféle disztárgyak rendkívül olcsón adatnak el.

Az üzlet reggel fél 8-tól este 7 óráig nyitva.

Szives érdeklődőket kérem szükségleteiket mielőbb beszerezni, míg a választék nagy.

Tisztelettel

A Központi Bazár vezetője
Ajtay Gyula.

Felhívás

Nagyvárad és vidéke n. é. hölgyközönségéhez!

Elvemhez hűen üzletemben mindenkor csakis a **divat legújabb termékeit** árusítom, elhatároztam, hogy az idei nyári évadra beszerzett áruimat, melyek a kedvezőtlen időjárás következtében **telhalmozottan** maradtak raktáromon, **jóval** a rendes szabott áron alól bocsássam áruba.

Ezen olcsóbb eladás e hó 26-án kezdődik és tart e felhívás megszűntetéséig.

Leszállított árban kerülnek eladásra az összes raktáron lévő mosókartonok mosózepek, francia batisztok, mosó gyászkelemék. Körülbel 500 db színes napernyő, 3 csoport fekete napernyő — az összes francia delaine, rengeteg választéku diszkellékek, és csipkeneműek, teljes raktár **színes** Blouse- és Ruha-selymekben, végre az összes raktáromon található fehér batiszt blous, színes batiszt blous, fekete színes selyemblous, valamint remek kivitelű övek.

A többi árucikkeim is mérsékelt olcsó árban kaphatók.

Tisztelettel

Flegman Ármin,
Bémer-tér.

Hatóságilag engedélyezett

Nagy Végeladás

üzlet feloszlata végett

Kárpáti Miklós divatáruházában

Nagyváradon, Zöldfa-utca.

Teljes végeladásra kerül az egész raktár.

Ruha kelemék, Ruhaselymek, Kartonok, Selyembatisztok, Himzelt batisztok, Vászna, Asztalneműek, Kanavászok, Ágyhuzatok, Fügönyök, Ágyterítők, Szőnyegek, Napernyők, Esőernyők, Női és Uri kész fehérneműek, az összes rövidáru cikkek és még

Több ezer finom divatos cikkek.